

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Практичні завдання
з навчальної дисципліни
"БАНКІВСЬКА СТАТИСТИКА"
для студентів спеціальності 8.03050601
"Прикладна статистика"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри статистики та економічного прогнозування.

Протокол № 1 від 29.08.2013 р.

Укладач Молдавська О. В.

П69 Практичні завдання з навчальної дисципліни "Банківська статистика" для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання / укл. О. В. Молдавська. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 48 с. (Укр. мов.)

Подано плани проведення практичних занять згідно з загальним тематичним планом навчальної дисципліни, приклади завдань для вирішення студентами в аудиторії та самостійно, рекомендації щодо підготовки до занять і систему оцінювання студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика".

Вступ

Банківська система є однією з найважливіших частин економіки, яка постійно розвивається та вдосконалюється під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Сучасні умови ведення бізнесу вимагають від банків підвищення ефективності діяльності, конкурентоспроможності банківських інструментів та послуг.

У таких умовах значна роль відводиться статистичному аналізу діяльності банку, за допомогою якого обґрунтовуються стратегія і тактика його розвитку, уточнюються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються фінансові резерви, оцінюються результати діяльності управлінського персоналу, окремих підрозділів і банку в цілому.

Для багатьох випускників економічних спеціальностей вищих навчальних закладів саме банківська установа може стати бажаним місцем роботи, яке дозволить їм розвиватися та вдосконалювати себе як спеціаліста. Але висока конкуренція на ринку праці ставить перед молодими фахівцями вимоги мати високий рівень знань за різними дисциплінами, вміти виявляти свої найкращі якості при проходженні виробничої практики, бути готовими до тестування та інтерв'ю під час прийняття на роботу.

Для всього цього тільки теоретичних знань недостатньо. Необхідні вміння та навички вирішувати різноманітні задачі, користуватися статистичними моделями для опису тенденцій та закономірностей розвитку банківської сфери як на макро-, так і на мікрорівнях, виявляти і кількісно оцінювати вплив окремих факторів на явище чи процес, що досліджується, складати обґрунтований прогноз його розвитку, який становитиме базу для розробки подальших дій стосовно поліпшення економічного становища і вирішення поточних і майбутніх проблем. Саме тому, активна участь студентів у практичних заняттях під час вивчення навчальної дисципліни та робота над задачами та кейсовими завданнями є необхідною частиною успіху засвоєння ними матеріалу.

Мета практичних занять за навчальною дисципліною "Банківська статистика" – формування у студентів системи знань, практичних вмінь та навичок щодо статистичного аналізу основних економічних явищ та процесів у банківській діяльності.

Практичні заняття охоплюють всі теми навчальної дисципліни, тобто дозволяють при вирішенні задач та кейсових завдань, що імітують реальні банківські процеси, більш детально розглянути сутність найважливіших банківських операцій та процесів. Наприкінці вивчення матеріалу та вико-

нання практичних завдань у студента буде сформовано комплекс знань щодо структури банківської системи України, основних принципів функціонування сучасного банку та методів статистичного аналізу банківських процесів.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**:

вивчення статистичних методів формування та використання ресурсів банків;

дослідження статистичного забезпечення управління пасивами та активами банків;

узагальнення та аналіз методичних принципів статистичного дослідження доходів, витрат та прибутку банків;

проведення статистичної оцінки ліквідності, ефективності та платоспроможності банків;

статистичне дослідження ринків кредитних ресурсів та банківських послуг.

Практичні заняття є частиною загального навчального навантаження студентів. Структуру навчальної дисципліни "Банківська статистика" наведено в табл. 1.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу та вирішення деяких практичних завдань з навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами з питань організації та функціонування банків України та Інтернет-джерелами. Розв'язання практичних завдань вимагає від студентів знання матеріалів лекцій, самостійної роботи з прикладами та роз'ясненнями щодо виконання завдань, умінь формувати правильну структуру розв'язання завдання для відповіді на ключові питання та роботи узагальнення, гарних навичок формулювання висновків із проведеного дослідження.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
1	2	3
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5, у тому числі: змістовних модулів – 2, самостійна робота: курсний проект	Шифр та назва галузі знань: 0305 "Економіка та підприємництво"	Вибіркова. Рік підготовки 1. Семестр 2

1	2	3
Кількість годин за змістовними модулями: Змістовний Модуль 1 – 90 годин; Змістовний Модуль 2 – 90 годин. Всього годин – 180	Назва спеціальності: 8.03050601 "Прикладна статистика"	Лекції (теоретична підготовка) – 34 години. Практичні (семінарські) заняття – 18 годин. Самостійна робота – 118 годин (у тому числі курсовий проект – 72 години)
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни: 17. Кількість годин на тиждень – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Вид контролю: екзамен

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Для успішного виконання практичних задач із навчальної дисципліни студенти повинні мати базові економічні та математичні знання із таких навчальних дисциплін: "Статистика", "Економічна статистика", "Теорія імовірності", "Економічна теорія", "Статистика фінансового ринку", "Теорія економічного ризику", "Інвестування". Знання студентами матеріалу навчальної дисципліни та вміння вирішувати задачі та кейсові завдання готують студентів до успішного закінчення університету та надають можливість стати в майбутньому спеціалістами в банківській діяльності, якщо ця сфера діяльності є бажаною.

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

принципи побудови системи показників статистики банківської установи;

статистичне забезпечення управління активами й пасивами банку;

статистичний аналіз ефективної банківської діяльності;

статистичне забезпечення ринку банківських послуг та інших операцій.

Опанувавши матеріал навчальної дисципліни, студенти повинні вміти: збирати статистичну інформацію про економічний розвиток банківської системи, систематизувати інформацію та класифікувати її;

застосувати методи обробки інформації, її узагальнення та аналізу;

проводити статистичний аналіз основних банківських процесів;

вміти робити грамотні висновки з проведеного статистичного аналізу, які будуть сприяти прийняттю обґрунтованих рішень щодо збільшення ефективності роботи банківської установи.

Знання та вміння, отриманні в процесі навчання, формують такі професійні компетентності (табл. 2).

Таблиця 2

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни

№ п/п	Зміст компетентності	Теми навчальної дисципліни, що формують компетентність	Практичні заняття, що формують компетентність
1	2	3	4
1	Здатність до цілісного уявлення основних засад функціонування банківської системи України	Тема 1. Предмет, методи та завдання банківської статистики	Практичне заняття 1
Знання	Знання основ побудови та функціонування банківської системи		
Уміння	Здатність визначати об'єкт, предмет та завдання дослідження банківської системи		
Комунікація	Розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання. Здатність до критики та самокритики		
Автономність і відповідальність	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення		
2	Здатність до цілісного розуміння сутності та джерел формування основних статей балансу банку та його прибутку	Тема 2. Статистика формування ресурсів банків. Статистичне забезпечення	Практичні заняття 1 – 3

1	2	3	4
Знання	Знання щодо структури та джерел формування пасивів банку. Знання щодо структури та джерел формування активів банку. Знання щодо структури та джерел формування основних статей доходів та витрат банку. Поняття щодо прибутку банку та розуміння взаємозалежності між усіма статтями балансу банку для прибуткової роботи банку	управління пасивами Тема 3. Статистика використання ресурсів банків. Статистичне забезпечення управління активами	
Уміння	Здатність проводити статистичний аналіз пасивів банку в цілому та його окремих складових із метою покращення результатів діяльності банку. Здатність проводити статистичний аналіз активів банку в цілому та його окремих складових, вміння робити порівняння зі статтями пасивів. Вміння застосовувати статистично-аналітичний апарат для розрахунку основних показників прибутковості банку	Тема 4. Статистика доходів, витрат та прибутку банку	
Комунікація	Розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання. Здатність до критики та самокритики		
Автономність і відповідальність	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здібність до самостійної роботи щодо пошуку ключової інформації для проведення оцінки статей банківського балансу. Здібність робити висновки щодо проведеного аналізу. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення		
3	Здатність до проведення економіко-статистичного аналізу банку за основними групами показників	Тема 5. Статистичний аналіз	Практичне заняття 4

1	2	3	4
Знання	Знання щодо сутності проведення комплексного аналізу банку за групами аналітичних показників. Знання щодо взаємозалежності показників груп оцінки ефективності, ліквідності, стійкості та ділової активності	ліквідності, ефективності, фінансової стійкості та ділової активності	
Уміння	Формування навичок проведення комплексного економіко-статистичного аналізу банку. Формування вмінь проводити розрахунки показників основних груп аналізу діяльності банку та досліджувати динамічні зміни		
Комунікація	Розвиток креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Навички толерантного ставлення до іншої думки при вирішенні завдання. Здатність до критики та самокритики		
Автономність і відповідальність	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення		
4	Здатність до проведення економіко-статистичного аналізу окремих банківських операцій	Тема 6. Статистика кредитної діяльності банків. Оцінка ризику кредитного портфеля банку. Тема 7. Валютні операції банку. Валютна	
Знання	Знання щодо сутності кредитної діяльності банку та основних показників для її оцінювання. Знання щодо сутності валютних операцій банку та основних показників для їх оцінювання. Знання щодо комплексності банківських послуг для задоволення потреб клієнтів на ринку		Практичні заняття 5 – 9

1	2	3	4
Уміння	Здатність проводити економіко-статистичний аналіз кредитних операцій банку. Здатність проводити економіко-статистичний аналіз валютних операцій банку. Формування навичок роботи з різноманітною інформацією щодо ринку банківських послуг	позиція. Оцінка валютних ризиків. Тема 8. Статистика банківських послуг та інших операцій	
Комунікація	Навички командної роботи та розробки колективного рішення. Навички роботи з інформацією та представлення результатів такої роботи. Навички толерантного ставлення до іншої думки. Здатність до критики та самокритики		
Автономність і відповідальність	Здібність виділяти серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити. Здатність до розвитку креативного мислення при вирішенні поставлених завдань. Прагнення до неперервного особистісного та професійного вдосконалення		

У ході вивчення дисципліни та під час підсумкового контролю буде виявлено успішність опанування матеріалу та сформованих компетентностей.

2. Плани практичних занять навчальної дисципліни за модулями та темами

При вивченні дисципліни студент має ознайомитися з програмою навчальної дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань. Він повинен відвідувати лекційні та практичні заняття, а також займатися самостійно, в тому числі виконувати домашні завдання.

Практичне заняття – це форма навчального заняття, спрямована на формування вмінь та навичок виконання певних видів розрахунків статистичних характеристик оцінювання банківської діяльності, та набуття досвіду формування висновків на основі розрахунків.

При проведенні практичного заняття студенти самостійно або у малих групах після пояснень викладача вирішують запропоновані завдання

різного рівня складності, реальні ситуаційні завдання чи кейсові завдання або ділові ігри. Наприкінці зайняття або після нього проводиться перевірка виконаної роботи та виставляються оцінки, які є частиною накопичувальної бальної оцінки за вивчення навчальної дисципліни в цілому. Також у рамках практичних занять проводяться контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння знань студентами після вивчення тем навчальної дисципліни. Оцінки за ці види контролю також є частиною накопичувальної бальної оцінки.

Практичні зайняття згідно з тематичним планом навчальної дисципліни відносяться до двох модулів, пов'язаних один із одним за змістом тем. Перший модуль включає теми щодо вивчення статистичних показників оцінки роботи банку. В другому модулі розглянуті теми, які становлять статистичні методи аналізу основних банківських операцій. Далі наведено тематичний план навчальної дисципліни, тематика і плани проведення практичних занять у ході вивчення навчальної дисципліни.

Змістовний модуль 1. Статистичні показники оцінки роботи банку

Практичне заняття № 1 охоплює питання тем 1, 2 навчальної дисципліни, що наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематичний план проведення практичного заняття № 1

№ п/п	Назва теми навчальної дисципліни	Основні питання теми	Література
1	2	3	4
Тема 1	Предмет, методи та завдання банківської статистики	<i>1.1. Роль статистичних досліджень в аналізі та плануванні банківської діяльності, управлінні нею.</i> Предмет, мета та завдання банківської статистики. Роль статистичних досліджень в аналізі, плануванні банківської діяльності та управлінні нею.	[3; 4; 10 – 13]

1	2	3	4
		<p><i>1.2. Джерела інформації, які використовуються при статистичному дослідженні банківської діяльності.</i></p> <p>Інформаційно-методичне забезпечення статистичного дослідження банківської діяльності. Основні джерела статистичної інформації. Методи роботи з різними видами інформації</p>	
Тема 2	Статистика формування ресурсів банків. Статистичне забезпечення управління пасивами	<p><i>2.1. Аналіз статистики та динаміки обсягу й структури пасивів банку.</i> Дослідження структури та джерела формування банківських ресурсів. Методи аналізу статистики та динаміки обсягу й структури пасивів банку.</p> <p><i>2.2. Власні кошти банку та операції банку щодо формування бази залучених ресурсів.</i> Сутність власного капіталу банку та його основні функції. Аналіз структури банківського капіталу. Операції банку, що формують залучені ресурси.</p> <p><i>2.3. Нормативи щодо пасивів банку.</i> Аналіз достатності банківського капіталу. Мінімальний розмір регулятивного капіталу банку. Адекватність регулятивного капіталу банку. Адекватність основного капіталу банку</p>	[1; 4; 5; 7; 9; 11; 12]

Мета практичного заняття № 1:

- дати студентам уявлення про коло питань, які охоплюють навчальну дисципліну, розповісти про її роль серед інших та про можливості використання отриманих знань у практичній діяльності;
- перевірити рівень підготовленості студентів до засвоєння матеріалу;

- повторення, закріплення отриманих на лекціях знань про основи статистичного дослідження пасивів комерційного банку;
- отримання навичок практичних розрахунків статистичних показників оцінки пасивів.

Основні питання:

1. Основні джерела статистичної інформації та методи роботи з нею.
2. Пасиви банку. Сутність пасивних операцій комерційного банку.

Структура пасивів.

3. Система статистичних показників оцінки пасивів банку.
4. Співвідношення залучених коштів та вкладень в активні операції.

Оцінка ефективності управління активами-пасивами.

Форма проведення.

Усне обговорення питань, пов'язаних із тематикою навчальної дисципліни. Самостійна робота з оцінки засвоєння теоретичних питань теми. Рішення типових задач.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

Практичне заняття № 2 охоплює питання теми 3 навчальної дисципліни, що наведені в табл. 4.

Мета заняття:

- повторення і закріплення отриманих на лекціях знань про основи статистичного дослідження активів комерційного банку;
- отримання навичок практичних розрахунків статистичних показників оцінки активів.

Основні питання:

1. Активи банку. Сутність активних операцій банку. Структура активів та групування їх за рівнем ліквідності.
2. Система статистичних показників оцінки активних операцій банку.
3. Визначення дохідності активів, середні ставки дохідності. Показники оцінки ризику активів.
4. Взаємозв'язок активних та пасивних операцій банку.

Таблиця 4

Тематичний план проведення практичного заняття № 2

№ п/п	Назва теми навчальної дисципліни	Основні питання теми	Література
1	2	3	4
Тема 3	Статистика використання ресурсів банків.	<i>3.1. Сутність і завдання управління активами банку.</i>	[2; 3; 5; 6; 11; 12; 14],

1	2	3	4
	Статистичне забезпечення управління активами	Зміст та завдання аналізу активних операцій банку. Структура активів та групування їх за рівнем ліквідності. <i>3.2. Аналіз взаємозв'язку між активними й пасивними операціями банку.</i> Співвідношення залучених коштів та вкладень в активні операції. Оцінка ефективності управління активами-пасивами. <i>3.3. Статистичні показники аналізу активних операцій банку.</i> Горизонтальний та вертикальний аналіз активів банку. Система статистичних показників оцінки активних операцій банку. <i>3.4. Оцінка ризику активів.</i> Види ризиків, що пов'язані з активними операціями банків. Коефіцієнтний аналіз якості активів	

Форма проведення.

Розгляд практичних прикладів формування стратегії управління активами банку. Рішення типових задач з розрахунку статистичних показників оцінки активів.

Контрольна робота за матеріалами тем 1 – 3.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

Практичне заняття № 3 охоплює питання теми 4 навчальної дисципліни, що наведені в табл. 5.

Таблиця 5

Тематичний план проведення практичного заняття № 3

№ п/п	Назва теми навчальної дисципліни	Основні питання теми	Література
1	2	3	4
Тема 4	Статистика доходів, витрат та прибутку банку	<i>4.1. Формування доходів банку. Система статистичних показників доходів банку.</i>	[1; 3; 5; 7; 8; 9]

1	2	3	4
		<p>Сутність та складові банківських доходів. Дохідність банківської діяльності. Аналіз динаміки та структури банківських доходів. Факторний аналіз доходів банку.</p> <p><i>4.2. Складові банківських витрат. Статистичний аналіз витрат банку. Формування та склад витрат банку. Аналіз структури та динаміки витрат. Факторний аналіз витрат банку. Відносні показники витратності.</i></p> <p><i>4.3. Поняття прибутковості банку та завдання щодо її статистичного аналізу. Система статистичних показників прибутковості банку. Сутність прибутку банку, його функції та фактори впливу. Система статистичних показників прибутковості банку</i></p>	

Мета заняття.

Практичне заняття присвячене вивченню процесу формування банківського прибутку та методів статистичного аналізу доходів, витрат та фінансового результату.

Основні питання.

1. Аналіз доходів та витрат.
2. Аналіз фінансових результатів банку.
3. Система статистичних показників оцінки прибутковості та ефективності діяльності.

Форма проведення.

Обговорення основних теоретичних питань.

Коллективне та самостійне вирішення задач.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

Практичне заняття № 4 охоплює питання теми 5 навчальної дисципліни, що наведено в табл. 6.

Практичне заняття спрямоване на формування у студента чіткого розуміння сутності статистичного аналізу фінансового стану банку – напрямки аналізу, система показників, основні методи аналізу. Після вивчення цієї теми студент повинен отримати практичні навички розрахунків ста-

тистичних показників аналізу фінансового стану банку за даними діяльності банків у різних умовах постановки задачі аналізу. Це і є метою заняття.

Основні питання.

1. Статистичний аналіз ліквідності балансу банку. Система показників. Нормативи ліквідності для українських банків.

2. Статистичний аналіз фінансової стійкості банку. Система показників та існуючі методи їх розрахунку.

3. Статистичний аналіз ділової активності банку.

Таблиця 6

Тематичний план проведення практичного заняття № 4

№ п/п	Назва теми навчальної дисципліни	Основні питання теми	Література
Тема 5	Статистичний аналіз ліквідності, ефективності, фінансової стійкості та ділової активності	<p><i>5.1. Ліквідність банку та фактори, що впливають на її рівень. Статистичний аналіз ліквідності банку.</i> Сутність ліквідності банку та її значення у банківській діяльності. Фактори, що впливають на рівень ліквідності банку. Нормативи ліквідності: миттєва, поточна та короткострокова. Статистичний аналіз ліквідності банку.</p> <p><i>5.2. Статистика ефективності банківської діяльності.</i> Сутність та задачі ефективності банківської діяльності. Критерії оцінки ефективності банківської діяльності. Система статистичних показників ефективності.</p> <p><i>5.3. Статистичний аналіз фінансової стійкості та ділової активності банку.</i> Аналіз фінансової стійкості банку. Аналіз ділової активності банку відносно залучених коштів та за активними операціями. Узагальнююча оцінка надійності банку</p>	[1; 2; 4; 7 – 9; 12]

Форма проведення.

Обговорення основних теоретичних питань.

Колективне та самостійне рішення задач.

На цьому практичному занятті може бути проведено модульну контрольну роботу.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

Змістовний модуль 2. Статистика основних банківських операцій

Практичне заняття № 5 охоплює питання теми 6 навчальної дисципліни, що наведені в табл. 7.

Таблиця 7

Тематичний план проведення практичного заняття № 5

№ п/п	Назва теми навчальної дисципліни	Основні питання теми	Література
Тема 6	Статистика кредитної діяльності банків. Оцінка ризику кредитного портфеля банку	<i>6.1. Поняття статистики кредитної діяльності банку, основні показники. Групи кредитів.</i> Поняття кредиту та завдання статистичного вивчення кредиту. Аналіз кредитної діяльності банку та групування кредитів. <i>6.2. Статистичний аналіз кредитної діяльності.</i> Система статистичних показників кредитної діяльності. Аналіз оборотності кредитів та ефективності кредитних операцій. <i>6.3. Оцінка кредитного ризику всього кредитного портфеля банку.</i> Оцінка кредитного ризику. Аналіз якості кредитного портфеля. Аналіз дотримання нормативів кредитного ризику	[2; 3; 5; 7; 12; 14]

Мета заняття:

- засвоєння принципів здійснення кредитної діяльності банками, розрахунок основних аналітичних показників;
- отримання навичок щодо оцінки ризику кредитування;

- засвоєння, краще розуміння процесу оцінки кредитоспроможності клієнтів банку, спрямованого на зменшення ризику при проведенні кредитних операцій;

- засвоєння принципів оцінки кредитів за критеріями оборотності, ефективності, прибутковості для банку.

Основні питання.

1. Показники оцінки ризику кредитного портфеля банку.
2. Якісний аналіз кредитоспроможності клієнтів банку, основні параметри оцінки.
3. Система оцінки кредитного портфеля в цілому та окремих кредитів.
4. Визначення кредитного рейтингу клієнтів.

Форма проведення.

Опитування студентів, яке спрямоване на контроль засвоєння теоретичних знань за темою. Самостійне та колективне вирішення задач.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

Практичне заняття № 6 охоплює питання теми 7 навчальної дисципліни, що наведені в табл. 8.

Мета заняття:

- засвоєння принципів здійснення валютних операцій банків;
- засвоєння знань щодо валютної позиції банку та сутності операцій, які на неї впливають;
- засвоєння, краще розуміння процесу отримання доходів від валютних операцій різних видів та оцінки їх ефективності.

Основні питання.

1. Показники оцінки валютної діяльності банків.
2. Курси валют та розрахунок фінансових результатів від валютних операцій.
3. Поняття про валютний ризик та способи його контролю.

Таблиця 8

Тематичний план проведення практичного заняття № 6

№ п/п	Назва теми навчальної дисципліни	Основні питання теми	Література
1	2	3	4
Тема 7	Валютні операції банку. Валютна	<i>7.1. Види валютних операцій банку. Поняття валютної позиції банку.</i> Сутність, завдання та інформаційна база	[1; 4; 5; 8; 9; 11; 12]

1	2	3	4
	позиція. Оцінка валютних ризиків	аналізу валютних операцій банку. Аналіз масштабів, динаміки та структури валютних операцій. Аналіз валютної позиції банку. <i>7.2. Курси валют та розрахунки фінансового результату від торгівлі валютними цінностями.</i> Особливості аналізу обмінних операцій. Аналіз валютних доходів та витрат. Аналіз ефективності валютних операцій. <i>7.3. Валютний ризик, методи його оцінки та контролю.</i> Методичні основи оцінки та контролю валютних ризиків	

Форма проведення.

Самостійне та колективне вирішення задач.

Контрольна робота за темами 5 – 7.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

Практичне заняття № 7 охоплює питання теми 8 навчальної дисципліни, що наведені в табл. 9.

Таблиця 9

Тематичний план проведення практичного заняття № 7

№ п/п	Назва теми навчальної дисципліни	Основні питання теми	Література
1	2	3	4
Тема 8	Статистика банківських послуг та інших операцій	<i>8.1. Аналіз банківських послуг.</i> Аналіз депозитарних послуг, операцій з банківськими металами та з надання в оренду індивідуальних банківських сейфів. <i>8.2. Аналіз операцій із банківськими платіжними картками.</i> Мета та завдання аналізу операцій із банківськими платіжними картками. Показники ефективності операцій із платіжними картками. Ризики у сфері карткового бізнесу.	[1; 2; 5; 7 – 9]

1	2	3	4
		<p><i>8.3. Аналіз лізингових та факторингових операцій.</i> Сутність, завдання та інформаційна база лізингових операцій банку. Аналіз масштабів та динаміки лізингових операцій. Аналіз дохідності та рентабельності лізингових операцій. Сутність факторингу, його види та інформаційна база. Аналіз динаміки та структури факторингових операцій. Аналіз ризикованості та ефективності факторингових операцій</p>	

Мета заняття:

- засвоєння сутності основних банківських послуг;
- засвоєння знань операцій з банківськими платіжними картками;
- засвоєння знань щодо лізингових та факторингових операцій банків.

Основні питання.

1. Види банківських операцій.
2. Робота банків над покращенням рівня надання банківських послуг.

Форма проведення.

Доповіді студентів на задані теми.

Захист курсових робіт за темами, пов'язаними з темою практичного заняття.

Робота над кейсовими завданнями з банківської практики.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

Практичне заняття № 8. Це практичне заняття є одним із заключних. На ньому студентам буде запропоновано вирішити модульну контрольну роботу за темами навчальної дисципліни.

Форма проведення. Контрольна робота.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

Практичне заняття № 9. Це практичне заняття є заключним.

Форма проведення.

Усне обговорення тем навчальної дисципліни. Доповіді студентів за темами.

Обсяг практичного заняття: 2 академічні години.

3. Задачі для вирішення на практичних заняттях та самостійно

Практичне заняття № 1

На початку цього заняття студентам будуть запропоновані задачі для самостійного вирішення, які присвячені виконанню розрахунків щодо фінансових операцій.

1. Скільки буде на вашому депозитному рахунку через 5 років, якщо ви вклали 1 000 дол. США за умов, що банк нараховуватиме 10 % річних складним відсотком?

2. За навчання вашого брата в університеті батьки повинні заплатити 5 000 дол. США. Брат закінчить школу через 3 роки. Скільки грошей зараз треба внести на вклад із накопиченням за умови, що щорічно буде нараховуватися 15 % річних? Скільки грошей треба вкласти зараз, якщо будуть нараховані відсотки кожного місяця, виходячи зі ставки 15 % річних?

3. Скільки відсотків за рік на вкладений капітал може бути отримано, якщо нарахування доходу здійснюється складним відсотком щомісячно та якщо нарахування здійснюється два рази на рік? За умови нарахування простим відсотком вкладений капітал збільшується за рік на 12 %.

4. Батько домовився з сином та донькою, що буде щорічно давати сину 1 000 дол., а доньці – 2 000 дол. до досягнення ними 18 років. Сину зараз 13 років, а доньці – 15 років. Якщо діти погодяться, то батько готовий вкласти їх гроші в справу і гарантує їм 20 % доходу щорічно. Хто з дітей матиме більше грошів, коли їм мине 18 років?

5. Чи варто давати в борг суму 1 600 дол., якщо через місяць вам гарантують повернути 500 дол., через два місяці ще 600 дол. і через три місяці ще 700 дол.? У результаті цієї операції ви хочете заробити хоча б 18 % річних.

6. Скільки грошей у вигляді відсотків ви заплатите за 10 років, якщо взяли кредити в сумі 50 тис. дол. під 10 % річних?

Потім будуть вирішуватися завдання за темою навчальної дисципліни.

7. Зробіть статистичний аналіз даних про депозитні операції комерційного банку, які наведені в табл. 1.1. Зробіть висновки.

Таблиця 1.1

Дані щодо депозитних операцій

Дата	Сума залучених депозитів фізичних осіб тис. грн	Кількість вкладників	Сума вкладу на одного вкладника тис. грн	Середня відсоткова ставка за всіма вкладми %
1.01	52689.0	11258	4.68	15.1
1.02	46893.2	11146	4.21	14.5
1.03	56271.9	11263	5.00	15.3
1.04	58522.7	11442	5.11	15.2
1.05	57352.3	11356	5.05	14.9
1.06	64234.5	11687	5.50	15.1
1.07	66803.9	12236	5.46	15.05
1.08	67472.0	12098	5.58	14
1.09	66797.2	12136	5.50	14.98
1.10	68133.2	12456	5.47	14.91
1.11	68814.5	12698	5.42	14.8
1.12	67438.2	12789	5.27	14.75

8. Досліднику відомі дані щодо пасивів банку, які наведені в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Пасиви комерційного банку в динаміці

Пасиви	На початок року	На кінець року	Запитання
1	2	2	4
<i>Зобов'язання</i>			<p>1. Яким було б значення показника "кошти клієнтів" на кінець року, якщо б була виконана умова, що частка цих коштів в загальних пасивах залишилася незмінною з початку року?</p> <p>2. Яким було значення показника "усього власний капітал" по кінець року 3 роки тому, якщо за всі ці попередні 3 роки середній темп приросту був таким же, як і в досліджуваному році?</p> <p>3. Дайте рекомендацію менеджменту банку щодо необхідності зміни частки показника "кошти банків" у структурі пасивів із розрахунками суми, яку треба</p>
Кошти банків	106,2	314	
Кошти клієнтів	235,5	517,9	
Інші депозити	83,2	51,2	
Боргові цінні папери, емітовані банком	3,5	0,2	
Нараховані витрати до сплати	6,9	13,8	
Інші зобов'язання	110,4	59	
Усього зобов'язань	545,7	956,1	
<i>Власний капітал</i>			

1	2	2	4
Статутний капітал	33,7	33,7	замістити іншими коштами (якщо треба) та напрямами залучення
Акції	-0,2	0	
Емісійні різниці	17	17	
Резерви	2,9	3,7	
Результати переоцінки	0,4	0,4	
Нерозподілений прибуток	36,4	41,7	
Усього власного капіталу	90,2	96,5	

За наданими даними провести статистичний аналіз щодо визначення структури пасивних операцій, динаміки їх зміни за рік та дайте відповідь на запитання.

9. Згідно з даними табл. 1.3 провести аналіз капіталу банку. Заповнити пропуски у таблиці, розрахувати коефіцієнт іммобілізації та провести його факторний аналіз.

Таблиця 1.3

Порівняння капіталу банку в поточному та базисному періодах

Показники	Базисний період	Поточний період
Брутто – капітал, млн грн	2 400	2 250
Іммобілізація коштів, млн грн	720	450
Нетто – капітал, млн грн		

10. За наведеними у табл. 1.4 даними визначити, які з показників аналізу капіталу можуть бути розрахованими, до яких висновків можна дійти, маючи показники на початок та кінець періоду. Провести аналіз того, яким чином під впливом декількох факторів змінювався розрахований вами аналітичний показник?

Таблиця 1.4

Дані щодо капіталу банку

Показники	Базисний період	Звітний період
Власні кошти	2 160	2 250
Залучені кошти	7 200	4 500

11. Аналітичний відділ банку отримав таку інформацію щодо депозитів філіалу банку у місті К (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Дані щодо депозитного портфеля філіалу К

Строкові депозити	Середньоденні залишки за листопад, тис. грн	Сума на 01.11, тис. грн	Сума на 30.11, тис. грн	Сума дебетових оборотів, тис. грн	Сума кредитових оборотів, тис. грн
Депозити строком до 1 місяця	352	300	445	55	200
Депозити строком до 3 місяців	2 321	2 100	2 500	200	600
Депозити строком до 6 місяців	10 600	10 652	10 640	662	650
Депозити строком до 12 місяців	23 000	24 100	22 700	6 700	5 300

Підготуйте аналітичний звіт для керівництва вашого департаменту щодо стану справ у цьому філіалі. Дайте рекомендації щодо зміни (чи збереження) політики залучення вкладів, якщо загалом по банку зараз є тенденція зниження процентних ставок за довгостроковими депозитами (з 15 до 14 %) та збільшення ставок за короткостроковими депозитами (з 12 до 14 %), але ставиться завдання сумарного збільшення депозитної бази на 10 % у грудні відносно показника на кінець листопаду.

12. За даними щодо пасивів різних структурних підрозділів банку (табл. 1.6) провести статистичний аналіз показників локалізації, визначити коефіцієнт концентрації та побудувати криву Лоренца. Зробити висновки щодо проведеного аналізу.

Таблиця 1.6

Пасиви відділень банку

Відділення банку	Власні кошти, тис. грн	Зобов'язання, тис. грн
1	70	107
2	58	76
3	190	220
4	124	171
5	63	98
6	240	288
Разом	745	960

13. Аналітичний підрозділ отримав звітність щодо коштів до запитання у філіалі В (табл. 1.7). Проведіть аналіз ресурсної бази. Складіть прогноз ресурсної бази за статтями на квітень згідно з наданою інформацією, якщо відомо, що показники середнього залишку на одного клієнта в місяць, наступний за місяцем, коли їх залучили, за фізичними особами менше, ніж середній залишок у цієї категорії на 40 %, за юридичними особами – менше на 50 %.

Таблиця 1.7

Дані щодо коштів до запитання та клієнтської бази філіалу В

Кошти до запитання	Середньоденні залишки, тис. грн					Кількість клієнтів в середньому за період, шт	Збільшено клієнтську базу в березні, шт
	11	12	1	2	3		
Місяць							
Кошти до запитання за поточними рахунками фізичних осіб	2 000	3 500	2 900	2 000	2 100	370 500	3 150
Кошти до запитання за картковими рахунками фізичних осіб	25 000	29 000	24 000	24 000	23 000	21 000	3 500
Кошти до запитання за поточними рахунками юридичних осіб	68 400	69 500	63 100	62 000	63 000	38 000	100
Кошти до запитання за картковими рахунками юридичних осіб	8 200	8 700	8 020	7 800	7 400	7 000	80

Практичне заняття № 2

1. Розрахуйте середню ставку за кредитами банку за даними, наведеними в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Дані щодо кредитів банку

Вид кредитів	Ставка, % річних	Сума наданих кредитів, тис. грн
Кредити до 3 місяців у національній валюті	18	4 890
Кредити до 6 місяців у національній валюті	21	5 850
Кредити на рік у національній валюті	22,5	7 420

2. За заданими даними (табл. 2.2) провести аналіз працюючих активів комерційного банку. Зробити висновки та сформулювати рекомендації (не менше 4) щодо напрямів покращення активної політики банку.

Таблиця 2.2

Значення працюючих активів банку та доходах

Працюючі активи	Сума, тис. грн	Доходи за місяць, тис. грн
Кредити юридичним особам у національній валюті	31 009	700
Кредити юридичним особам у іноземній валюті	24 126	278
Кредити фізичним особам	3 107	41
Інвестиції в цінні папери	877	11
Міжбанківські кредити	111 061	230

3. Є інформація про обсяги працюючих активів та залучених коштів комерційного банку та розмір доходів (витрат) у 4 кварталі 2013 року (табл. 2.3).

**Обсяги працюючих активів та залучених коштів комерційного банку
та розмір доходів і витрат у 4 кварталі 2013 року**

Види активів	Середньо-денні залишки, тис. грн	Доходи в 4 кварталі	Види пасивів	Середньо-денні залишки, тис. грн	Витрати в 4 кварталі
Працюючі активи	188 862	9682,10	Залучені кошти	204430	4944,7
Міжбанківські кредити	10 000	250	Кошти бюджету та позабюджетних фондів	13200	115,5
Кредити юридичним особам	105 200	5 523	Кошти до запитання юридичних осіб	50120	501,2
Кредити фізичним особам	58 900	3 534	Кошти до запитання фізичних осіб	14568	254,9
Державні цінні папери	8 410	105,1	Строкові кошти юридичних осіб	58000	1160
Корпоративні цінні папери	6 352	270	Строкові кошти фізичних осіб	68542	2913

Розрахуйте ставки дохідності усіх видів активів та вартості усіх видів пасивів (у процентах річних). Знайдіть ставки дохідності сумарних працюючих активів та вартості залучених коштів. Визначте процентний спред та процентну маржу по цьому банку. Проаналізуйте дані щодо активів та пасивів. Дайте рекомендації щодо напрямів збільшення ефективності діяльності банку.

4. В аналітичний підрозділ банку надійшла звітність щодо активно-пасивних операцій філіалу А. Дані наведені у табл. 2.4.

Звітність щодо активно-пасивних операцій філіалу А

Види активних або пасивних операцій	1 квартал 2012 року (середньоденні залишки)	1 квартал 2013 року (середньоденні залишки)
1	2	3
Активи		
Високоліквідні активи	13 750,0	14 280,0
Кошти в касі	5 250,0	6 300,0
Кошти на коррахунках в НБУ та інших банках	8 500,0	7 980,0

1	2	3
Працюючі активи всього	64 000,0	116 500,0
в тому числі		
Кошти, розміщені в інших банках	25 000,0	12 000,0
Кредити клієнтам	36 000,0	100 800,0
з них:		
Кредити юридичним особам	24 000,0	76 800,0
Кредити фізичним особам	12 000,0	24 000,0
Цінні папери – всього	3 000,0	3 700,0
в тому числі		
державні ЦП	2 500,0	3 000,0
інші ЦП	500,0	700,0
Дебіторська заборгованість		
Основні засоби		
Пасиви		
Поточні зобов'язання	58 750,0	64 970,0
Всього зобов'язання	73 202,0	109 050,0

За даними табл. 2.4 проведіть статистичний аналіз активів банку (вертикальний та горизонтальний). Після цього розрахуйте показники ліквідності та показник ризикованості активів. Зробіть висновки. Аналізуючи показники ліквідності та ризикованості, дайте оцінку політиці філіалу в галузі управління активами та дайте рекомендації щодо подальших дій.

5. За даними щодо власного капіталу банку та його класифікованих активів (табл. 2.5) визначте показник достатності капіталу та проведіть його факторний аналіз.

Таблиця 2.5

Звітність щодо власного капіталу банку та його класифікованих активів

Показники	Базисний період	Звітний період
Власний капітал, тис. грн	640	850
Класифіковані активи, тис. грн	1 600	1 700

6. Керівництво банку запросило аналітичні висновки щодо ситуації з активами філіалу В (табл. 2.6). Проведіть статистичний аналіз активів

банку та зробіть висновки щодо відповідності проведених активностей новим керівником філіалу. Дайте відповідь на запитання:

Якою була головна проблема даного філіалу на початок року?

Чи вдалося її вирішити за рік?

Що потрібно зробити в наступному році? Які планові показники за цими статтями активів ви пропонуєте?

Таблиця 2.6

Звітність щодо активів філіалу в динаміці

Активи	На початок року	На кінець року
Кошти та залишки в НБУ	1,50	11,40
Кошти в інших банках	3,40	6,20
Кредити та заборгованість клієнтів	40,30	52,30
Основні засоби та нематеріальні активи	1,10	2,40
Нараховані доходи до отримання	0,60	1,20
Інші активи	0,10	0,10

Для вирішення задачі ви можете використовувати весь відомий вам аналітичний апарат аналізу активів.

7. За даними табл. 2.7 розрахуйте показник достатності капіталу та проведіть його індексний аналіз (для розрахунку індексів використовувати "показник достатності капіталу" та показник "частка класифікованих активів").

Таблиця 2.7

Звітність щодо капіталу банку та його класифікованих активів

Відділення банку	Власний капітал, тис. грн		Класифіковані активи, тис. грн	
	базисний	звітний	базисний	звітний
1	1 030	1 300	2 300	2 600
2	870	1 100	1 700	2 400
3	410	540	1 200	1 000

Практичне заняття № 3

1. За заданими значеннями деяких важливих показників діяльності комерційного банку (табл. 3.1) розрахуйте статистичні показники оцінки ефективності його функціонування. Зробіть висновки.

Таблиця 3.1

Звітність щодо діяльності банку

Показник	Значення за рік, тис. грн
Доходи всього	12 500
в тому числі процентні доходи	9 030
Витрати всього	11 100
в тому числі процентні витрати	5 700
Прибуток	1 400
Працюючі активи (середньоденні залишки)	77 600
Залучені кошти (середньоденні залишки)	85 000

2. Побудуйте факторну мультиплікативну модель визначення прибутку, яка основана на показниках ефективності використання працюючих активів, використовуючи дані табл. 3.2. За даною моделлю проведіть факторний аналіз, зробіть висновки щодо впливу різних факторів на прибуток.

Таблиця 3.2

Звітність щодо роботи банку

Показник	2012 рік	2013 рік
Працюючі активи, ПА	66 144,47	1 040 857,00
Процентні доходи, ПрД	12 025,06	12 037,58
Прибуток, П	3 346,50	4 509,9

3. Проаналізуйте динаміку, структуру та структурні зрушення в складі доходів банку, згідно з даними, наведеними у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Звітність щодо доходів комерційного банку

Доходи	Базисний період	Звітний період
1	2	3
Процентні	5 400	5 800
Комісійні	1 000	1 600

1	2	3
Дивідендні	0	10
Операційні	980	2 100
Інші	30	110
Разом	7 410	9620

Розрахунки подати в таблиці та зробити змістовні висновки щодо розрахованих показників та їх трактування.

4. У табл. 3.4 наведено дані щодо роботи банку.

Таблиця 3.4

Звітність про обсяг залучених коштів та процентних витрат

Показники	Базисний квартал	Звітний квартал
1. Залучені кошти, тис. грн	400	500
2. Процентні витрати, тис. грн	60	90

Обчисліть:

- 1) рівень процентних ставок за залученими капіталами;
- 2) зміну рівня процентних ставок у цілому та за рахунок динаміки залучених коштів і процентних витрат;
- 3) абсолютний приріст процентних витрат у цілому та за рахунок зміни обсягів залучених коштів і процентних ставок за ними. Зробіть висновки.

5. Проаналізуйте динаміку, структуру та структурні зрушення в складі витрат банку згідно з даними, наведеними у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Звітність щодо витрат комерційного банку

Витрати	Базисний період	Звітний період
Процентні витрати	3 600	2 750
Комісійні витрати	100	250
Загальноадміністративні	1 950	1 920
Витрати на персонал	1 480	2 010
Витрати на безнадійні та сумнівні борги	30	40
У цілому	7 160	6 970

6. У табл. 3.6 наведено дані для розрахунків. Обчисліть дохідну маржу в цілому та за кожним видом операційної діяльності. Проаналізуйте структуру дохідної маржі.

Таблиця 3.6

Дані про процентні доходи та процентні витрати по установі банку

Показники	Тис. грн
Процентні доходи всього:	42 700
• за коштами, розмішеними в інших банках;	1 900
• за кредитами суб'єктам господарської діяльності;	39 000
• за кредитами фізичним особам;	1 600
• за цінними паперами	200
Процентні витрати всього:	23 300
• за коштами, отриманими від інших банків;	8 300
• за коштами до запитання суб'єктів господарської діяльності;	7 000
• за коштами фізичних осіб;	4 800
• за цінними паперами власного боргу	3 200

7. У табл. 3.7 наведено дані щодо активів та пасивів банку.

Таблиця 3.7

Дані про доходи за процентними активами та витрати за процентними пасивами

у млн грн

Квартали	Процентні активи	Дохід за процентними активами	Процентні пасиви	Витрати за процентними пасивами
I	600	50	670	20
IV	750	65	930	35

Обчисліть:

- 1) дохідність процентних активів і вартість процентних пасивів;
- 2) абсолютний приріст процентних доходів у цілому та за рахунок динаміки процентних активів та їх дохідності;
- 3) абсолютний приріст процентних витрат у цілому та за рахунок динаміки процентних пасивів та їх вартості.

Зробіть висновки.

8. Динаміка доходів та витрат відділення банку характеризується такими даними (табл. 3.8)

Таблиця 3.8

Звітність щодо доходів та витрат банку в динаміці

у тис грн

Показники	Квартали	
	II	IV
Доходи — всього	150	170
у тому числі		
• процентні;	60	70
• комісійні;	70	75
• інші	20	25
Витрати — всього	135	143
у тому числі		
• процентні;	22	20
• комісійні;	4	5
• інші	109	118

Обчисліть:

- 1) показники дохідності витрат;
- 2) зміну показника дохідності витрат у цілому та за рахунок динаміки окремих складових доходів і витрат. Зробіть висновки.

Практичне заняття № 4

1. Проведіть порівняльний аналіз комерційних банків А та Б на основі наведених у табл. 4.1. Для аналізу необхідно розрахувати статистичні показники оцінки ефективності діяльності, фінансової стійкості та ділової активності за кожний рік та проаналізувати динаміку змін показників. Зробіть висновки. Сформулюйте рекомендації для менеджменту банку щодо напрямів покращення роботи банків.

Таблиця 4.1

Звітність щодо роботи комерційних банків

	Банк А		Банк Б	
1	2	3	4	5
	2004 р.	2005 р.	2004 р.	2005 р.
Активи всього	120 500,00	144 600,00	10 400,00	26 000,00
<i>в тому числі</i>				

1	2	3	4	5
Працюючі активи	100 015,00	108 450,00	7 072,00	19 094,40
основні засоби	11 085,00	120 85,00	888,00	2 354,00
Пасиви всього	120 500,00	144 600,00	10 400,00	26 000,00
<i>в тому числі</i>				
залучені кошти	110 000,00	130 600,00	9 400,00	23 200,00
власні кошти	10 500,00	14 000,00	1 000,00	2 800,00
Доходи всього	17 701,50	20 312,75	1 646,64	2 894,44
<i>в тому числі</i>				
Процентні доходи	10 001,50	10 302,75	848,64	1 909,44
Непроцентні доходи	7 700,00	10 010,00	798,00	985,00
Витрати всього	17 200,00	19 091,60	1 257,00	2 146,00
<i>в тому числі</i>				
Процентні витрати	7 700,00	7 966,60	799,00	1 392,00
Непроцентні витрати	9 500,00	11 125,00	458,00	754,00
Прибуток	501,50	1 221,15	389,64	748,44

2. За наведеними по банку даним (табл. 4.2) про коефіцієнт абсолютної ліквідності за місяцями розрахуйте показники статистичного аналізу динаміки зміни коефіцієнтів. Знайдіть рівняння тренда. Зробіть висновки.

Таблиця 4.2

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності в динаміці

місяць	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Трав.	Черв.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лист.	Груд.
коэф.	0,48	0,44	0,49	0,45	0,36	0,32	0,46	0,53	0,42	0,38	0,45	0,65

3. У табл. 4.3 наведені дані про доходи та витрати банку за кварталами поточного року.

Таблиця 4.3

Звітність про доходи та витрати банку

Квартали	Доходи, тис. грн	Витрати, тис. грн
I	208	187
IV	247	211

Обчисліть:

1) балансовий прибуток і рентабельність доходів і витрат у кожному кварталі;

2) абсолютний приріст прибутку в цілому та за рахунок динаміки доходів та їх рентабельності;

3) зміну рентабельності доходів у цілому та за рахунок динаміки доходів та прибутку;

4) абсолютний приріст прибутку за рахунок зміни витрат та їх рентабельності;

5) зміну рентабельності витрат у цілому та за рахунок динаміки витрат та прибутку.

4. У табл. 4.4 наведені дані про надані кредити та залучені кошти по установі банку за два квартали.

Таблиця 4.4

Залучені кошти та видані позики по установі банку

Квартали	Залучені кошти		Видані позики	
	Сума, тис. грн	% річних	Сума, тис. грн	% річних
III	2 100	15	1 500	25
IV	2 200	18	1 800	27

1. Обчисліть у кожному кварталі:

а) процентні витрати;

б) процентні доходи;

в) маржу та чистий спред.

2. Здійсніть факторний аналіз динаміки маржі:

а) за рахунок зміни процентних доходів;

б) за рахунок зміни процентних витрат.

Зробіть висновки.

5. Дайте відповіді на запитання, що належать до оцінки різних показників статистичного аналізу банку.

5.1. Кредити юридичним особам (середньоденні залишки за квартал) склали 305 000 тис. грн, а доходи, які банк отримав за квартал були 9 500 тис. грн. Розрахуйте дохідність кредитів.

5.2. Ефективність якого банку краще? Банк А – показник відношення витрат до доходів складає 35 %. Банк Б – цей показник на рівні 75 %.

5.3. Що ви можете сказати про ділову активність банку, у якого показник частки працюючих активів в активах на рівні 95 %?

5.4. Як ви охарактеризуєте ефективність роботи банку, у якого показник процентного спреду від'ємний?

5.5. Якщо при значенні показника "кошти в касі" в 300 тис. грн та показника "кошти на коррахунках" в 900 тис. грн значення нормативу миттєвої ліквідності складало 25 %, а потім на коррахунок банку надійшли кошти від банку-контрагента в сумі 700 тис. грн. Яким стало значення показнику миттєвої ліквідності?

Практичне заняття № 5

1. Середня дохідність кредитів вашого відділення складає 22 %, сума кредитного портфеля 1 583 тис. грн. Мінімальною дохідністю згідно з рішенням Правління є 23 %. На яку суму вам треба видати нових кредитів зі ставкою 25 % річних, щоб збільшити середню дохідність портфеля до необхідної?

2. Кредитування. Визначення дохідності банківської операції при різних умовах надання кредиту.

2.1. Банк видає кредити за програмою "Товари в розстрочку" за такими умовами: термін кредитування 1 рік, процентна ставка 0,001 % річних, у момент видачі банк бере комісію в розмірі 20 % від суми кредиту, за рахунок кредитних коштів може бути оплачено не більше 80 % вартості товару, що купується. Як буде виданий кредит на купівлю холодильника вартістю 3 458 грн? Яку вартість мають кредитні кошти для позичальника?

2.2. Кредит був виданий 01.10.2013 р., а повинен бути погашеним 01.10.2014 р. За кожний день прострочення згідно з умовами кредитного договору банк нараховує пеню в розмірі 0,1 % від суми простроченого платежу. Кредит був погашений 21.10.2014 р. Яку пеню заплатить клієнт? Яку дохідність від всієї операції кредитування забезпечив собі банк?

2.3. Умови видачі цього кредиту змінилися, зараз банку нараховує відсотки за користування кредитними коштами за ставкою 5 % річних та бере комісію в розмірі 19 % від суми кредиту. Яку дохідність забезпечує собі банк?

2.4. Яку дохідність забезпечує собі банк, якщо видає цей кредит за умовами, вказаними в п. 2.3 не на рік, а на 18 місяців?

2.5. Яку комісію треба назначити при видачі кредиту за умовами п. 2.4, щоб банк забезпечив собі дохідність на рівні 24 % річних?

3. Надано дані щодо руху кредитних вкладень комерційного банку (табл. 5.1).

Дані щодо руху кредитних вкладень за I та II квартали

Показник	I квартал	II квартал	Відхилення
1. Залишок кредитних вкладень на початок періоду, тис. грн	10 300	16 700	
2. Видано кредитів за період, тис. грн	14 800	16 900	
3. Погашено кредитів за період, тис. грн	8 500	7 450	
4. Залишок кредитних вкладень на кінець періоду, тис. грн	16 700	26 250	
5. Швидкість обертання кредитних вкладень (кількість оборотів)			
6. Тривалість одного кредитного обороту, днів			
7. Умовне вивільнення або залучення кредитних ресурсів в оборот унаслідок зміни швидкості обертання кредитів	×		×

За даними табл. 5.1 розрахувати середню тривалість одного кредитного обороту в днях та визначити умовне залучення або вивільнення коштів з обороту внаслідок зміни швидкості обертання кредитних вкладень.

4. За даними попередньої задачі (табл. 5.1) проаналізувати показники динаміки кредитних вкладень за кварталами. Розрахувати коефіцієнти руху (надання та погашення кредитів) та коефіцієнт перехідних залишків.

5. Умовами програми споживчого кредитування передбачено, що заборгованість буде погашатися рівними строковими виплатами (ануїтетами) кожного місяця. Умови кредитної угоди такі: сума кредиту 100 тис. дол., строк дії 2 роки, процентна ставка 20 %. Розрахуйте суму ануїтету, залишок боргу на початок другого року дії кредиту, процентний платіж в останній місяць дії кредитної угоди.

6. Банк видав підприємству два кредити. Перший кредит у сумі 8 млн грн під 18 % річних, терміном на 4 роки підлягає погашенню рівними строковими виплатами (ануїтетами) два рази за рік. Другий 5 млн терміном на 3 роки під 16 % підлягає виплаті рівними частками основної суми боргу щороку. Після всіх виплат у 2-му році два кредити поєднуються в один. Новий кредит буде під 16 % на 3 роки. Його погашення повинне здійснюватися рівними щорічними строковими виплатами (ануїтетами). Визначте величину рівної щорічної виплати консолідованого боргу.

7. За існуючими даними щодо кредитів деяких структурних підрозділів банку (табл. 5.2) визначте швидкість кредитового обороту. Складіть факторну модель та визначте вплив окремих факторів на зміни в кредитних портфелях структурних підрозділів.

Таблиця 5.2

Дані про кредитну діяльність відділень банку

Відділення банку	2010		2011	
	Кредитовий оборот, тис. грн	Середній залишок позик, тис. грн	Кредитовий оборот, тис. грн	Середній залишок позик, тис. грн
Перше міське	660	330	750	300
Одинадцяте міське	2 100	600	2 208	552
П'ятнадцяте міське	1 800	600	2 220	555
Вісімнадцяте міське	1 680	336	1 872	288
Дев'ятнадцяте міське	1 080	180	1 050	210
Разом	7 320	2 046	8 100	1 905

Окремий клас задач у цій темі складають задачі, присвячені аналізу бізнесу клієнта. Це необхідний етап на етапі розгляду кредитної заявки. Студентам будуть запропоновано розглянути деякі завдання з метою виявлення ключової інформації про клієнта. Такі завдання доцільно розглядати в кейсовій формі.

Кейс № 1.

Компанія К. Ф. звернулася за кредитом до банку. Кредитний експерт проводить аналіз діяльності клієнта на основі поданих документів. Йому треба знайти відповіді на ряд запитань стосовно бізнесу клієнта та його можливого розвитку, тому що з розрахунків фінансових коефіцієнтів видно, що клієнту не буде досить існуючих доходів для ведення бізнесу та обслуговування кредиту. Проведіть аналіз варіантів розвитку, надавши відповідь на ряд запитань.

Компанія К. Ф. займається виробництвом та продажем хот-догів та інших м'ясних заморожених продуктів. У більшості ці продукти продаються через роздрібну мережу магазинів. Хоча ця компанія не дуже велика, але вона має гарну репутацію на ринку, оскільки продає якісні продукти, та її бренд є добре відомим на ринку. Її клієнтами є великі мережі продуктових магазинів або дистриб'ютори продуктів харчування, які потім продають ці продукти невеликим мережам магазинів або незалежним

приватним магазинам. Ціни, за яким К. Ф. продає товари, є диференційованими та можуть розрізнятися для різних клієнтів залежно від низки факторів (наприклад, обсяги купівлі, зниження ціни для залучення клієнта, проведення тимчасових акцій тощо). Потім продукти кінцевому покупцю продаються дорожче з метою отримання прибутку задіяними компаніями.

Табл. 5.3 показує обсяги доходів від продажу різних видів продуктів та середній річний приріст цього показника за 5 останніх років.

Таблиця 5.3

Звітність щодо продажу різних типів продуктів

Продукт	Виручка в поточному році, млн грн	Середній річний приріст за останні 5 років, %
Хот-доги з яловичини	366,7	4,2
Інші м'ясні продукти	65,3	1,5
М'ясо шматками	55,3	1,2
Інші продукти	15,1	-7,0

К. Ф. самостійно виробляє всі ці продукти та витрачає значні ресурси, порівняно з конкурентами, на підтримання високої якості. Це дуже важливо, оскільки взагалі подібні продукти мають репутацію неякісних продуктів харчування. Компанія була створена 20 років тому, та до цього моменту була родинним бізнесом. Але через 10 років низьких рівнів продажів компанія була поглинута великим конгломератом ФудКор, та зараз від керівної компанії має завдання забезпечити збільшення рівня продажів.

Зараз на вимогу керівної компанії керівництво К. Ф. створило варіанти дій щодо досягнення приросту виручки від продажів при збереженні рівня рентабельності. Керівництво К. Ф. стверджує, що метою є 10 % річне зростання. Завдання є в тому, щоб через 5 років темп зростання в продажах був 10 або більше відсотків за кожні з двох попередніх років. Якщо ця умова не буде виконана, то К. Ф. більше не буде частиною ФудКора. Наступний графік показує 4 можливих сценарії зростання майбутніх продажів. За базовий обрано поточний рік.

1. Який зі сценаріїв, наведених на рис. 5.1, найбільшою мірою відповідає вимогам, що наведені вище:

- а) Сценарій А;
- б) Сценарій В;

в) Сценарій С;

г) Сценарій Д.

2. Яка з запропонованих мір, якщо буде застосована самостійно, точно не допоможе виконати вимоги щодо зростання продажів, які отримані від директора:

а) Зниження цін на обрані продукти;

б) Включення нових продуктів у продуктовий ряд К. Ф.;

в) Виключення однієї з категорій продуктів (категорії згідно з табл. 5.3)

з існуючого продуктового ряду;

г) Збільшення реклами продуктів К. Ф.

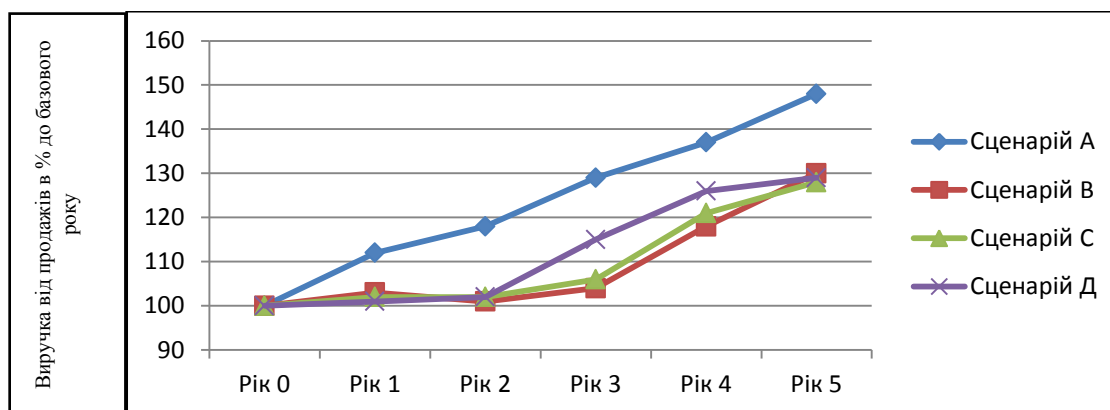

Рис. 5.1. Прогнози зростання виручки від продажів за п'ять років

3. Яке з наведених тверджень є правильним, виходячи з аналізу даних:

а) виручка в категорії "Інші продукти" була більше ніж 20 млн дол. 5 років тому;

б) виручка від продажів хот-догів була більше ніж 350 млн дол. 5 років тому;

в) продажі в категорії "М'ясо шматками" зростало не менше ніж на 1,2 % в кожному з останніх 5 років;

г) загальні продажі за всіма категоріями продуктів взагалі не змінилися за останні 5 років.

4. Яке зі значень підходить найкраще до значення виручки за рік 4 за сценарієм С на рис. 5.1:

а) 441 млн дол.;

б) 495 млн дол.;

в) 549 млн дол.;

г) 603 млн дол.?

Практичне заняття № 6

1. Є дані про депозитний портфель структурного підрозділу банку. (табл. 6.1). За даними табл. 6.1 провести статистичний аналіз пасивів структурного підрозділу банку в аспекті валют, а саме провести аналіз структури депозитного портфеля та його динаміки.

Таблиця 6.1

Валютна структура депозитного портфеля банку

Назва	Залишки на 1 січня	Залишки на 1 квітня	Середньоденні залишки	Середня ставка залучення, %	Курс на дату розрахунку	Середньоденні залишки еквіваленту нац. валюті
Депозити в €, тис. євро	187 563	256 423	221 993	7	10,7	2 375 325
Депозити в \$, тис. дол.	587 456	593 560	590 508	8	8,12	4 794 925
Депозити в RUB, тис. руб.	2 567 890	2 578 900	2 573 395	8	0,25	643 349
Депозити в UAH, тис. грн	5 870 890	6 125 800	5 998 345	15		5 998 345
Всього депозитів, тис. грн						13 811 944

Також визначити середньозважену ставку залучення депозитів в усіх валютах.

Дайте відповідь на запитання. Якщо перед підрозділом поставлене завдання знизити цю ставку на 2 п.п. за умови не зменшення загального депозитного портфеля та в умовах неможливості змінити процентні ставки за видами вкладів, які можливі сценарії дій? Наведіть розрахунок щодо одного можливого на ваш вибір.

2. За заданими даними щодо валютообмінних операцій каси банку (табл. 6.2) розрахуйте фінансові результати від їх здійснення.

Звітність щодо валютообмінних операцій каси банку

Варіант	Куплено \$	Продано \$	Курс купівлі	Курс продажу	Курс НБУ	Фінансовий результат, грн
Варіант 1	10 250	15 800	8,07	8,12	8,08	
Варіант 2	10 250	15 800	8,08	8,12	8,08	
Варіант 3	10 250	15 800	8,07	8,08	8,08	
Варіант 4	10 250	15 800	8,08	8,08	8,08	
Варіант 5	10 250	15 800	8,07	8,15	8,08	
Варіант 6		15 800		8,075	8,08	
Варіант 7	10 250		8,09		8,08	

3. Вам відомі дані щодо здійснення валютообмінних операцій каси відділення (табл. 6.3). Проаналізуйте ці дані, визначте загальний фінансовий результат за тиждень роботи, дайте рекомендацію щодо встановлення курсів валют на наступний періоді із метою максимізації доходів від валюто обмінних операцій.

Таблиця 6.3

Інформація щодо купівлі-продажу валюти касою банку

Дата	Куплено, \$	Продано, \$	Курс купівлі	Курс продажу	Курс НБУ
25 квітня	10 250	15 800	8,07	8,12	8,08
26 квітня	50 800	5 800	8,08	8,12	8,08
27 квітня	5 800	70 856	8,07	8,08	8,08
28 квітня	20 360	12 500	8,07	8,15	8,08
29 квітня	3 500	5 700	8,06	8,16	8,08

4. Кредитний портфель вашого відділення має такий валютний склад: 403 250 тис. грн – це кредитний портфель у доларах США (гривневий еквівалент), який має середню дохідність на рівні 12 %, та 125 800 тис. грн – це кредитний портфель у національній валюті, який має дохідність 18 %. Треба збільшити дохідність загального кредитного портфеля до 14 %. На яку суму вам треба видати кредитів у національній валюті?

Практичне заняття № 7

Дане практичне заняття проводиться в рамках теми № 8, яка присвячена опису ринку банківських послуг. Тому для розгляду студентів буде запропоновано ряд завдань, які дозволять їм отримати деякі навички щодо взаємодії з банками на ринку, порівнянні основних умов банківських продуктів та інше. Деякі з завдань будуть проведені в формі рольових ігор, де група студентів будуть представляти співробітників банку, які будуть намагатися впевнити "клієнтів" (іншу групу студентів) придбати ту чи іншу банківську послугу. Приклади таких завдань наведено далі.

1. У вашому відділенні діють депозитні вклади з різними умовами. Яким чином ви зможете впевнити клієнта скористатися тим чи іншим вкладом?

Сума для розміщення 20 000 дол. строком на 1 рік.

А. Вклад із накопиченням, за яким відсотки нараховуються кожного місяця, виходячи зі ставки в 15,5 % річних, а сплачуються у кінці строку.

Б. Ненакопичувальний вклад, за яким відсотки нараховуються та виплачуються щомісячно, виходячи зі ставки 16,3 % річних.

В. Вклад із перемінною процентною ставкою, за яким відсотки нараховуються та виплачуються щомісячно. Процентні ставки такі: 1-й місяць – 7 % річних, 2-й – 8,5 % річних, 3-й – 10 % річних, 4-й – 11,5 % річних, 5-й – 13 % річних, 6-й – 14,5 % річних, 7-й – 16 % річних, 8-й – 17,5 % річних, 9-й – 19 % річних, 10-й – 20,5 % річних, 11-й – 22 % річних, 12-й – 23,5 % річних.

Г. Вклад із перемінною процентною ставкою, із накопиченням, за яким відсотки нараховуються щомісячно та сплачуються в кінці строку. Процентні ставки такі: 1-й місяць – 5 % річних, 2-й – 7 % річних, 3-й – 7,5 % річних, 4-й – 8,5 % річних, 5-й – 10 % річних, 6-й – 12 % річних, 7-й – 14,5 % річних, 8-й – 17 % річних, 9-й – 19,5 % річних, 10-й – 22 % річних, 11-й – 23,5 % річних, 12-й – 24 % річних.

2. У вашому відділенні банку діють такі умови залучення депозитів: вклад без накопичення строком на один рік залучається під 15 % річних, у разі дострокового розірвання відсотки нараховуються за кожний повний місяць за ставкою 15 % річних та за ставкою 3 % річних за неповний місяць. У банку-конкурента діють такі умови депозитних вкладів: вклад без накопичення строком на один рік під 15,5 % річних, за яким у разі дострокового розірвання проценти нараховуються за ставкою 15,5 % за всі дні вкладу, але передбачено стягнення комісії в 0,7 % від суми при її поверненні клієнту. Клієнт бажає розмістити 500 тис. грн, але скоріше за все

він буде розривати договір достроково. Як ви зможете впевнити клієнта розмістити депозит у вашому відділенні? Пропонується промоделювати ситуацію з розміщенням цього вкладу та його дострокового розірвання, наприклад через 105 днів, у двох банках.

3. До вашого відділення звернувся клієнт за довгостроковим споживчим кредитом у сумі 20 000 дол. на 10 років. Умови надання кредиту в вашому банку такі: процентна ставка 16 % річних, погашення кредиту щомісячно рівними частинами основної суми кредиту, штрафних санкцій за дострокове погашення кредиту не передбачено, додаткові комісії при видачі кредиту не стягуються. У відділенні банку - конкурента діють такі умови надання кредиту: процентна ставка 14 % річних, погашення ануїтетами, за дострокове погашення береться комісія в розмірі 5 % від достроково погашеної суми, при видачі кредиту стягується комісія 1 % від суми. Умови щодо забезпечення за кредитом у двох банках рівноцінні. Яким чином ви зможете переконати клієнта брати кредит у вашому відділенні?

4. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає встановлення оцінок і рамок накопичувальної бальної системи. Таблиця накопичувальних рейтингових балів наведена в табл. 10.

Таблиця 10

Система накопичення рейтингових балів за видами занять

Теми навчальної дисципліни/види занять	Лекції	Практичні заняття	Тест-експрес-контрольна робота	Кейсові завдання та рольові ігри	Позааудиторна робота	Контрольна робота	Модульна контрольна робота	Сумарно за видами
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Предмет, методи та завдання банківської статистики	0,5						8	0,5
Тема 2. Статистика формування ресурсів банків. Статистичне забезпечення управління пасивами	1	0,5	2			4		7,5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 3. Статистика використання ресурсів банків. Статистичне забезпечення управління активами	1	0,5	2				8	3,5
Тема 4. Статистика доходів, витрат та прибутку банку	1	0,5	2					3,5
Тема 5. Статистичний аналіз ліквідності, ефективності, фінансової стійкості та ділової активності	1	0,5	2					3,5
Тема 6. Статистика кредитної діяльності банків. Оцінка ризику кредитного портфеля банку	1	0,5	2				8	3,5
Тема 7. Валютні операції банку. Валютна позиція. Оцінка валютних ризиків	1	0,5	2			4		7,5
Тема 8. Статистика банківських послуг та інших операцій	2	1,5		6	5			14,5
Всього	8,5	4,5	12	6	5	8	16	60

Оцінка за практичні завдання мають суттєвий вплив на загальну оцінку студента в накопичувальній системі. Оцінка роботи над практичними завданнями складається з:

- поточного оцінювання, а саме оцінок, отриманих на практичних заняттях – сумарно до 4,5 балів;
- виконання проміжного контролю, а саме, оцінок, отриманих за виконання контрольних робіт – сумарно до 8 балів.

Інші бали з накопичувальної бальної оцінки будуть нараховані за інші види робіт, а саме вивчення теоретичного матеріалу, участі у тренінгу та виконання модульних контрольних робіт.

У таблиці 11 наведено критерії оцінки поточної роботи студентів на практичних заняттях, що складається з участі у самому практичному занятті та виконання контрольних робіт.

Критерії оцінювання при поточному контролі знань студентів

№ п/п	Види контролю	Умови оцінювання	Параметри оцінки	Кількість балів	
				За вид контролю	Макс. можлива
1	Присутність на практичних заняттях	За семестр жодного пропуску	1. Присутній	0,5	4,5
			2. Присутній на півпарі	0,25	2,25
			3. Відсутній	0	0
			4. Відсутній	0	0
2	Розв'язання контрольних робіт	1 – 7 теми навчальної дисципліни	1. Повністю відповідає еталонному розв'язанню	4	8
			2. Присутні окремі неточності у формулах та результатах розрахунків	4	
			3. Задачі розв'язані з неточностями та без висновку	3	
			4. У задачах правильно використані формули для розрахунку та виконано розрахунок на 50 %	2	
			5. У задачі правильно використані формули для розрахунку	1	
			6. Неправильно розв'язані задачі	0	

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу навчальної дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання домашніх завдань;
- 3) активна участь у розв'язанні завдань в аудиторії.

Максимальна оцінка в 0,5 балів за одне заняття може бути знижена, якщо студент не був присутній на частині заняття (був присутній на більше ніж 1 академічна година). Також бал може бути знижений, якщо студент не дотримується правил поведінки, заважає іншим студентам та ін.

Оцінка виставляється після кожного заняття.

Проміжний контроль.

У ході вивчення навчальної дисципліни буде проведено дві контрольні роботи, які є засобом проміжного контролю засвоєння матеріалу щодо вміння вирішувати практичні задачі за темами. Оцінка виставляється після перевірки роботи студента викладачем згідно з критеріями, наведеними в табл. 11. Написання контрольних робіт є обов'язковим етапом успішного проходження дисципліни. Якщо студент не був присутній на контрольній роботі з поважних причин, або отримав низький бал, то він може написати контрольну роботу у встановлений для цього термін.

5. Рекомендована література

5.1. Основна

1. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пудовкіна та ін. ; за ред. д-ра ек. наук, проф. А.М. Мороза. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : КНЕУ, 2002. – 476 с.

2. Васюренко О. В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків : навч. посібн. / О. В. Васюренко, К. О. Волохата. – К. : Знання, 2006. – 463 с.

3. Головач А. В. Банківська статистика : Опорний конспект лекцій / укл. А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач. – К. : МАУП, 1999. – 124 с.

4. Головач А. В. Статистика банківської діяльності : навч. посібн. / А. В. Головач, В. Б. Захожай, К. С. Базилевич. – К. : МАУП, 1999. – 176 с.

5. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / І. М. Парасій-Вергуненко. – К. : КНЕУ, 2003. – 347 с.

5.2. Додаткова

6. Інструкція про касові операції в банках України : Постанова Правління Національного банку України від 14 серпня 2003 року № 337 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 37. – Ст. 96.

7. Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств : навч. посібн. / М. Р. Ковбасюк. – К. : Видавничий дім "Скарби", 2001. – 336 с.

8. Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності : навч. посібн. / Т. Д. Косова. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 486 с.
9. Кочетков В. Н Економічний аналіз діяльності комерційних банків / В. Н. Кочетков, А. В. Омельченко. – К. : Скарби, 2001. – 334 с.
10. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України : постанова Правління Національного Банку України від 19 березня 2003 року № 124 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 20. – Ст. 18.
11. Про банки та банківську діяльність : Закон України // Урядовий кур'єр. – 2001. – № 8. – Ст. 14.
12. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Національного Банку України від 28.08.2001 р. № 368 // Офіційний Вісник України – 2001. – № 40. Ст. – 1813.
13. Про Національний Банк України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.
14. Фінансово-банківська статистика. Практикум : навч. посібн. / П. Г. Вашків, П. І. Пастер, В. П. Сторожук та ін. ; за ред. Є. І. Ткача. – К. : Либідь, 2002. – 324 с.

5.3. Ресурси мережі Інтернет

15. Банківський сервер. – Режим доступу : www.uabankir.com.
16. Ліга Бізнес Інформ. – Режим доступу : www.liga.net.
17. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
18. Сайт асоціації банків України. – Режим доступу : www.aub.com.ua.
19. Сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.
20. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
21. Фінансовий ринок України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.finmarket.info.
22. Фінансовий сайт. – Режим доступу : www.finance.com.ua.
23. Фінансовий сайт. – Режим доступу : www.abcd.com.ua.
24. Фінансовий сайт. – Режим доступу : www.ufs.kiev.ua.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Практичні завдання
з навчальної дисципліни
"БАНКІВСЬКА СТАТИСТИКА"
для студентів спеціальності 8.03050601
"Прикладна статистика"
денної форми навчання

Укладач **Молдавська Олена Владиславівна**

Відповідальний за випуск **Раєвнєва О. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Маркова Т. А.**

План 2014 р. Поз. № 142.

Підп. до друку Формат 60×90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 3,0. Обл.-вид. арк. 3,75. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.